

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ȘCOLARE
pentru
DISCIPLINELE PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

Aprobat prin Ordin al Ministrului
Nr. 4875/ 06.11.2002

București, 2002

NOTĂ DE PREZENTARE

În cadrul **filierei vocaționale, profilul pedagogic, specializarea educatoare-învățători**, pregătirea pedagogică și psihologică se realizează prin două categorii de discipline, nominalizate în planul de învățământ prin *Pedagogie* și *Psihologie*.

Disciplina **Pedagogie** se constituie din următoarele **discipline particulare**, care se studiază astfel:

- ❑ INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE ȘI TEORIA ȘI METODOLOGIA CURRICULUM-ULUI
clasa a IX-a – 2 ore/săptămână
- ❑ TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII ȘI A EVALUĂRII
clasa a X-a – 2 ore/săptămână
- ❑ TEORIA EDUCAȚIEI ȘI MANAGEMENTUL CLASEI DE ELEVI
clasa a XI-a – 2 ore/săptămână
- ❑ PEDAGOGIE PREȘCOLARĂ
clasa a XII-a, 1 oră/săptămână
- ❑ PRACTICA PEDAGOGICĂ
clasa a X-a – 2 ore/săptămână
clasa a XI-a – 3 ore/săptămână
clasa a XII-a – 4 ore/ săptămână

Disciplina **Psihologie** se constituie din următoarele **discipline particulare**, care se studiază astfel:

- ❑ PSIHOLOGIE GENERALĂ
clasa a X-a, 2 ore/săptămână
- ❑ PSIHOLOGIA VÂRSTELOR
clasa a XI-a – 1 oră/săptămână
- ❑ PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI
clasa a XII-a – 1 oră/săptămână.
- ❑ PSIHOPEdagogie SPECIALĂ
clasa a XII-a – 1 oră/săptămână

Prin studiul disciplinelor pedagogice și psihologice se urmărește realizarea următoarelor **tipuri de competențe**:

- **competențe psihopedagogice**, exprimate în proiectarea, conducerea, evaluarea procesului de instruire, în cunoașterea, consilierea și asistarea dezvoltării personalității elevului;
- **competențe sociale**, exprimate în interacțiunile sociale cu elevii și cu grupurile școlare;
- **competențe manageriale**, obiectivate în organizarea și conducerea clasei de elevi.

Aceste competențe se realizează cu accente diferite și în mod specific, prin studiul disciplinelor psihologice și pedagogice.

Programele școlare ale disciplinelor mai sus menționate au fost dezvoltate în relație cu:

- rolurile profesionale ale cadrelor didactice din învățământul preșcolar și primar;
- sugestiile privind standardele pentru profesia didactică;
- structura logică internă și stadiul actual de evoluție a științelor educației și a disciplinelor conexe – psihologie generală, psihologia vârstelor, psihologia educației;
- elementele de proiectare curriculară specifice noului Curriculum Național;
- experiența pozitivă în domeniul practicii educaționale.

Finalitățile generale ale studierii disciplinelor pedagogice și psihologice, pe parcursul învățământului liceal, în cadrul **filierei vocaționale, profilul pedagogic, specializarea educatori-învățători** au fost elaborate în două registre:

- al **abilităților** sau **competențelor**,
- al **valorilor** și **atitudinilor**.

Finalitățile sunt compatibile cu obiectivele-cadru prevăzute în programele școlare pentru învățământul obligatoriu și cu competențele generale din structura programelor școlare pentru clasele a X-a – a XII-a.

Structura logică internă a domeniilor de studiu particulare se regăsește în **conținuturile** specifice fiecărei discipline pedagogice și psihologice.

Din finalitățile generale ale studierii disciplinelor pedagogice au fost derivate, în concordanță cu elementele de proiectare curriculară specifice noului Curriculum Național:

- **obiectivele de referință** – finalități urmărite pe parcursul clasei a IX-a, prin studiul disciplinei *Introducere în pedagogie și teoria și metodologia curriculum-ului*;
- **competențele specifice** – finalități urmărite pe parcursul fiecăreia dintre clasele a X-a, a XI-a, a XII-a, prin studiul disciplinelor: *Teoria și practica instruirii și evaluării, Teoria educației și managementul clasei de elevi, Pedagogie preșcolară*;
- **valorile și atitudinile** la a căror dezvoltare contribuie disciplinele pedagogice studiate pe parcursul învățământului liceal.

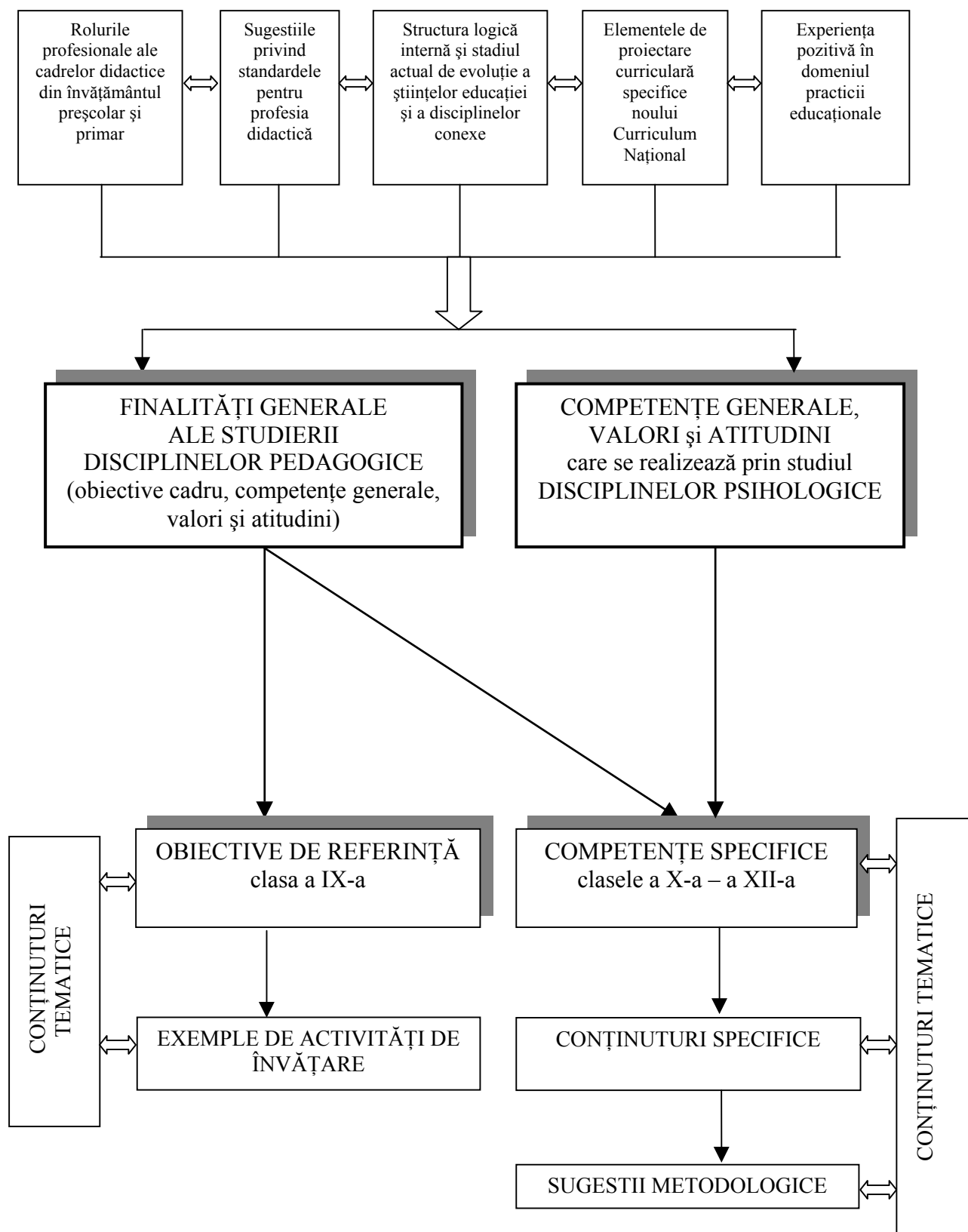
Din competențele generale ale studierii disciplinelor psihologice au fost particularizate competențele specifice, valorile și atitudinile, la a căror dezvoltare contribuie disciplinele psihologice.

În definirea **obiectivelor de referință** și a **competențelor specifice** s-au avut în vedere următoarele **niveluri de complexitate** a achizițiilor de învățare ale viitorului cadru didactic:

- I. Abilități de cunoaștere și de înțelegere** → Cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinelor pedagogice și psihologice
- II. Abilități de explicare și de interpretare** → Explicarea și interpretarea unor idei, proiecte, procese educaționale, precum și a conținuturilor teoretice și practice ale disciplinelor psihologice și pedagogice
- III. Abilități de gândire critică** → Examinarea critică a ideilor, proiectelor și proceselor educaționale
- IV. Abilități aplicative** → Proiectarea, conducerea și evaluarea activităților de învățare; utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de autocunoaștere și de cunoaștere psihologică.

Aceste elemente configurează o concepție unitară, care vizează întregul proces de formare a cadrelor didactice din învățământul preșcolar și primar.

**Modelul generativ și structura programelor pentru pregătirea personalului didactic
din învățământul preșcolar și primar**

ROLURILE CADRELOR DIDACTICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ȘI PRIMAR

Procesul didactic

- ❑ Cunoaște conținutul disciplinelor predate și documentele școlare aferente
- ❑ Proiectează, conduce și evaluează procesul didactic
- ❑ Ameliorează și inovează procesul didactic
- ❑ Valorifică experiențele de învățare ale elevilor, dobândite în alte contexte
- ❑ Utilizează noile tehnologii informaționale și de comunicare, în procesul didactic

Managementul clasei de elevi

- ❑ Organizarea și conducerea socială a grupului școlar
- ❑ Asigură un climat socio-afectiv securizant, bazat pe încredere și pe cooperare
- ❑ Gestionează situațiile de criză educațională

Consiliere școlară

- ❑ Cunoaște individualitatea elevilor și îi asistă în propria dezvoltare
- ❑ Identifică nevoile și dificultățile de învățare
- ❑ Colaborează cu familia și cu alți factori educativi

Dezvoltare profesională

- ❑ Își actualizează cunoștințele din domeniul disciplinelor pe care le predă și pe cele de metodică a acestora
- ❑ Elaborează și realizează propriile proiecte de formare și perfecționare psihopedagogică
- ❑ Manifestă o atitudine reflexivă asupra propriei activități
- ❑ Dezvoltă un stil profesional propriu

Dezvoltare instituțională

- ❑ Participă în procesul decizional în cadrul instituției
- ❑ Participă la elaborarea și implementarea proiectului instituțional; promovează imaginea școlii în comunitate
- ❑ Inițiază și desfășoară proiecte de cooperare naționale și internaționale

Parteneriate sociale și educaționale

- ❑ Colaborează cu părinții și comunitatea locală
- ❑ Implică părinții și reprezentanții comunității locale în activitățile școlii și în procesul decizional
- ❑ Cooperează cu cadre didactice din școală și din alte școli

Model de conduită

- ❑ Promovează un sistem de valori specifice unei societăți democratice
- ❑ Stimulează comportamentele prosoziale și participarea civică.

FINALITĂȚILE GENERALE ALE STUDIERII DISCIPLINELOR PEDAGOGICE

1. Cunoașterea și utilizarea adecvată a conceptelor specifice științelor educației
2. Explicarea și interpretarea unor idei, proiecte și procese educaționale
3. Examinarea critică, evaluativă a unor idei, proiecte și procese educaționale
4. Proiectarea, conducerea și evaluarea activităților de învățare
5. Ameliorarea și inovarea procesului educațional; integrarea și utilizarea noilor tehnologii informaționale și de comunicare
6. Conștientizarea și interpretarea problemelor specifice școlii contemporane și reformei învățământului românesc
7. Realizarea și valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare, în vederea optimizării procesului de educație
8. Manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de profesia didactică

VALORI ȘI ATITUDINI

1. Cultivarea unui mediu școlar centrat pe valori și relații democratice
2. Promovarea unui sistem de valori culturale, morale și civice, în concordanță cu idealul educațional
3. Crearea unui climat socio-afectiv securizant, în clasa de elevi
4. Implicarea în dezvoltarea instituțională și în promovarea inovațiilor în învățământ
5. Angajarea în relații de parteneriat socio-educational cu familia și cu alte instituții cu responsabilități educaționale
6. Participarea la propria dezvoltare profesională și la definirea unui stil propriu de instruire

COMPETENȚELE GENERALE CARE SE REALIZEAZĂ PRIN STUDIUL DISCIPLINELOR PSIHOLOGICE

1. Cunoașterea și utilizarea adecvată a conceptelor de bază ale disciplinelor psihologice; valorificarea lor în identificarea fenomenelor subiective în ansamblul vieții psihice și sociale
2. Interpretarea și explicarea diferitelor manifestări ale dinamicii vieții psihice
3. Evaluarea și autoevaluarea modului de manifestare a vieții psihice
4. Raportarea critică și constructivă la conținuturile teoretice și practice ale disciplinelor psihologice
5. Utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de cunoaștere și de autocunoaștere psihologică
6. Realizarea unor conexiuni între achizițiile dobândite prin studiul disciplinelor psihologice și alte domenii ale cunoașterii și practicii umane

VALORI ȘI ATITUDINI

- Afirmarea liberă și responsabilă a personalității umane
- Încrederea în posibilitatea auto-formării și interrelaționării pozitive cu semenii
- Valorificarea optimă și creativă a propriului potențial
- Inserția activă și eficientă în colectivitate/comunitate
- Interesul pentru cunoaștere științifică și aprecierea rolului psihologiei în dezvoltarea umană și socială
- Încrederea în posibilitatea recuperării și a integrării sociale a elevilor cu nevoi speciale
- Responsabilitatea față de necesitatea dezvoltării potențialului creativ al elevilor supradotați

SUGESTII METODOLOGICE

1. Axa actualelor programe o constituie **competențele generale-competențele specifice-unitățile de conținut**, relațiile dintre acestea fiind interactive, dinamice și funcționale. Astfel, o competență generală, de regulă, se realizează prin mai multe competențe specifice, iar o competență specifică poate fi polivalentă, contribuind la realizarea mai multor competențe generale. Unitățile de conținut sunt mijloace, instrumente selectate în vederea atingerii competențelor specifice. Această concepție stă la baza elaborării și utilizării metodologiei instruirii și a evaluării de către cadrul didactic.
2. În construirea și utilizarea strategiilor de instruire și de învățare se recomandă:
  - selectarea și diferențierea metodelor și a procedeelelor didactice atât în raport cu tipurile cu tipurile de competențe (psihopedagogice, sociale, manageriale), cât și cu nivelurile de complexitate a achizițiilor de învățare (cunoaștere și înțelegere, explicare și interpretare, gândire critică, aplicare) prevăzute de programă;
  - încurajarea utilizării metodelor de autocunoaștere și de autoexperimentare, în scopul îmbunătățirii propriilor performanțe în învățare;
  - proiectarea unor strategii educaționale diferențiate, centrate pe elev, ținând cont de trăsăturile de personalitate și de nevoile de formare ale acestuia;
  - utilizarea de resurse cât mai variate, adecvate finalităților urmărite și care îi implică pe elevi în propria formare – documente școlare și de politică educațională, lucrări de specialitate cu caracter metodic-științific, sisteme multi-media, studii de caz, simulări etc.;
  - diversificarea (creșterea) oportunităților de integrare eficientă a noilor tehnologii de informare și comunicare în activitatea didactică;
  - evaluarea sistematică a performanțelor fiecărui elev, în raport cu finalitățile programei școlare; după caz, se vor utiliza probe orale, probe scrise, probe practice, precum și metode alternative de evaluare (proiect, portofoliu etc.).
3. În aplicarea programelor se vor avea în vedere conexiunile conceptuale și condiționarea reciprocă a disciplinelor pedagogice și psihologice. În vederea cunoașterii de către profesorii de specialitate a locului disciplinelor pe care le predau, în sistemul disciplinelor pedagogice și psihologice, se recomandă studiul individual și discutarea la nivelul catedrei a programelor de pedagogie și psihologie și, pe această bază, crearea în cadrul lecțiilor a unor situații de învățare care să favorizeze formarea unor abilități de gândire critică, de interpretare și evaluare a proiectelor didactice și a situațiilor educaționale.
4. Profesorul va valorifica potențialul educativ al disciplinei, va crea elevilor oportunități de comunicare, de luare de decizii și de manifestare a autonomiei în gândire. De asemenea, va asigura un mediu de învățare stimulat și plăcut, care să promoveze învățarea activă, atitudinea pozitivă și atașamentul față de profesia didactică.
5. Aplicarea creativă a programei cere din partea profesorului flexibilitate în gândire, actualizarea informațiilor din domeniu, examinarea critică a propriei activități și implicare în propria dezvoltare profesională. Profesorul va colabora cu colegii care predau disciplinele pedagogice și psihologice și cu cei de altă specialitate și își va manifesta disponibilitatea de a coopera în interesul elevilor și al comunității școlare. De asemenea, este dezirabilă manifestarea atitudinii de receptivitate a acestuia față de noutate și față de promovarea inovațiilor valide, în scopul eficientizării procesului de predare-învățare-evaluare.

INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE ȘI TEORIA ȘI METODOLOGIA CURRICULUM-ULUI

– CLASA A IX-A –

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<i>La sfârșitul clasei a IX-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IX-a se recomandă următoarele activități:</i>
1. să elaboreze o schemă de organizare a științelor educației și să demonstreze statutul teoretic și aplicativ al principalelor discipline pedagogice	- completarea de scheme eliptice - studiul dicționarelor și al enciclopediilor
2. să identifice și să interpreteze specificitatea termenilor fundamentali din domeniile <i>Introducere în pedagogie</i> și <i>Teoria și metodologia curriculum-ului</i> , să-i integreze într-un sistem unitar și să-i utilizeze în comunicarea pedagogică	- alcătuirea unui glosar de termeni pedagogici - realizarea de hărți conceptuale - analiza comparativă a definițiilor termenilor pedagogici - analiza documentelor școlare
3. să demonstreze valoarea socială și individuală a educației și să justifice limitele acesteia	- dezbateri pe tema valorii și a limitelor educației
4. să caracterizeze principalele medii educaționale, în special sistemul de învățământ din România; să interpreteze principalele direcții și probleme ale reformei școlii românești	- dezbateri pe tema tendințelor de evoluție ale școlii, în general, ale școlii românești - analiza Legii învățământului din România - compararea unor sisteme de învățământ din alte țări - studii de caz
5. să argumenteze proiectarea curriculum-ului pe baza unui set de principii	- exerciții de analiză a programelor școlare din învățământul preșcolar și primar, din perspectiva principiilor proiectării curriculum-ului - studiul comparativ al unor modele de proiectare curriculară - analiza documentelor de politică educațională și curriculară
6. să enunțe și să interpreteze sursele și criteriile de selecție și de organizare pedagogică a conținuturilor	- studii de caz pe documente curriculare (programe școlare, manuale) - exerciții de analiză a modului de selectare și de structurare a conținuturilor unor manuale școlare
7. să opereze cu criterii pertinente și cu metode adecvate, pentru analiza și evaluarea principalelor produse curriculare – plan de învățământ, programe școlare, manuale etc.	- elaborarea unor grile de evaluare a produselor curriculare - utilizarea unor criterii și metod de evaluare, în vederea selectării manualelor școlare
8. să definească metodologia operaționalizării obiectivelor și să o utilizeze în elaborarea obiectivelor operaționale	- exerciții de identificare și de corectare a greșelilor de operaționalizare - exerciții de formulare a obiectivelor operaționale

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<i>La sfârșitul clasei a IX-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IX-a se recomandă următoarele activități:</i>
9. să diferențieze între sistemele de clasificare a obiectivelor și să opereze cu acestea	- realizarea de clasificări ale obiectivelor educaționale, pe baza unor criterii date - utilizarea instrumentelor de clasificare, în vederea elaborării obiectivelor pentru o temă dată - analiza critică a obiectivelor prezentate în proiectele de lecții de la diferite discipline școlare
10. să identifice și să interpreteze direcțiile de modernizare a obiectivelor și a conținuturilor educaționale	- analiza critică a obiectivelor și a conținuturilor din programe și manuale școlare, din perspectiva modernizării acestora - analiza avantajelor și a limitelor modernizărilor la nivelul obiectivelor și al conținuturilor
11. să realizeze conexiuni între conceptele fundamentale ale disciplinelor pedagogice (<i>Introducere în pedagogie și Teoria și metodologia curriculum-ului</i>), în vederea explicării și fundamentării acțiunii educaționale	- alcătuirea de hărți conceptuale - realizarea unor glosare de termeni pe o temă dată - utilizarea unor scheme conceptuale, în elaborarea unor mesaje cu conținut educațional, a explicării unor situații educaționale și a justificării unor moduri de intervenție educațională
12. să-și asume și să practice codul deontologic al profesiei	- studii de caz
13. să elaboreze proiecte proprii de dezvoltare profesională	- analiza propriilor nevoi de dezvoltare - elaborarea unor proiecte de dezvoltare profesională

CONȚINUTURI TEMATICE

- Sistemul științelor educației
  - 1.1. Educația – obiect de studiu al științelor educației
  - 1.2. Disciplinele educaționale și relațiile dintre ele
  - 1.3. Evoluția concepțiilor despre educație
- Educația – delimitări conceptuale
  - 2.1. Structura educației
  - 2.2. Determinările educației
  - 2.3. Funcțiile individuale și sociale ale educației
  - 2.4. Rolul educației în dezvoltarea personalității. Educabilitatea
- Forme și tipuri de educație
  - 3.1. Educația formală, nonformală, informală
  - 3.2. Autoeducația
  - 3.3. Educația permanentă
  - 3.4. Interdependența formelor și tipurilor de educație

4. Medii educaționale
  - 4.1. Școala în sistemul social
    - 4.1.1. Tendințe ale evoluției învățământului
    - 4.1.2. Sistemul de învățământ din România – baze legislative, structură, alternative educaționale
    - 4.1.3. Reforma sistemului de învățământ din România
  - 4.2. Familia
  - 4.3. Alte medii educaționale: organizații non-guvernamentale, Biserica, mass-media etc.
5. Statutul profesional al cadrului didactic – competențe și calități
6. Curriculum – delimitări conceptuale
7. Finalități și conținuturi educaționale
  - 7.1. Sisteme de clasificare a obiectivelor
  - 7.2. Categoriile de finalități educaționale
  - 7.3. Metodologii de operaționalizare a obiectivelor
  - 7.4. Noțiunea de conținut
  - 7.5. Criterii de selecție și de organizare a conținuturilor
8. Metodologia proiectării curriculum-ului
9. Produse curriculare: plan de învățământ, programă școlară, manuale și auxiliare curriculare (softuri educaționale, pachete de învățare, suporturi audio-video)
10. Reforma curriculum-ului
  - 10.1. Inovații reprezentative: interdisciplinaritate, modularitate
  - 10.2. Reforma curriculum-ului în România

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII ȘI A EVALUĂRII

– CLASA A X-A –

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Competențe specifice	Unități de conținut
1. Definirea noțiunilor <i>predare, învățare, evaluare</i> și determinarea interacțiunii lor funcționale	- Procesul de instruire: predare-învățare-evaluare
2. Caracterizarea principalelor modele de instruire și a fundamentelor psihologice ale acestora	- Modele de instruire 1. Modelul comportamentalist 2. Modelul cognitivist 3. Modelul constructivist 4. Modelul bazat pe procesarea informațiilor
3. Analiza critică a modelelor de instruire, din perspectiva eficienței învățării	
4. Caracterizarea principalelor relații educaționale; identificarea și utilizarea mecanismelor de funcționare eficientă a acestora	- Relațiile educaționale - Relații de comunicare - Relații de conducere a învățării - Relații socio-afective
5. Analiza și interpretarea activității de instruire ca proces de comunicare	- Conceptul de <i>comunicare</i> - Forme ale comunicării - Funcțiile comunicării - Factorii comunicării - Interpretarea activității didactice din perspectiva comunicării
6. Definirea noțiunii de <i>normativitate pedagogică</i> ; analiza sistematică a specificului fiecărui principiu	- Normativitatea instruirii – principii didactice
7. Utilizarea principiilor didactice în elaborarea proiectelor educaționale și în conducerea practică a învățării	
8. Clasificarea metodelor, a tehnicilor și a strategiilor de instruire, potrivit criteriilor specifice	- Metodologia instruirii - Metode de instruire - Resurse tehnice ale instruirii - Categori de mijloace de învățământ - Noile tehnologii informaționale și de comunicare - Moduri de instruire (frontal, individual, grupal) - Strategii de predare-învățare - Tipuri de strategii de predare-învățare - Criterii și tipuri de structurare - Integrarea noilor tehnologii informaționale și de comunicare în școală
9. Caracterizarea metodelor, a tehnicilor și a strategiilor de instruire; relevarea avantajelor și a limitelor acestora	
10. Aplicarea metodelor, a tehnicilor și a strategiilor de instruire, valorificând condițiile utilizării lor eficiente	
11. Elaborarea și utilizarea unor strategii de abordare diferențiată a elevilor	
12. Diferențierea stilurilor de instruire și aprecierea valorii lor educaționale	- Stiluri de instruire
13. Identificarea problematicii evaluării în educație; definirea noțiunii de <i>evaluare</i>	- Evaluarea în educație – concept și dimensiuni (evaluarea de sistem, de proces și a rezultatelor școlare)

Competențe specifice	Unități de conținut
14. Caracterizarea funcțiilor evaluării și argumentarea rolului lor în practica evaluării rezultatelor școlare	- Funcțiile evaluării: diagnostică, prognostică, de informare, de certificare, de selecție, decizională, motivațională
15. Caracterizarea și analiza comparativă a strategiilor de evaluare; aprecierea rolului lor în practica evaluării	- Strategii de evaluare a rezultatelor școlare: inițială, formativă, sumativă, internă, externă, criterială, normativă etc.
16. Utilizarea efectivă a strategiilor de evaluare și de autoevaluare în practica școlară	- Tipuri, metode și forme de evaluare a rezultatelor școlare
17. Elaborarea de instrumente de evaluare a rezultatelor școlare ale elevilor, în vederea aprecierii progresului acestora	- Tipuri de evaluare: orală, scrisă, practică
18. Introducerea și utilizarea adecvată în practica evaluării a metodelor alternative de evaluare	- Metode de evaluare: observația curentă, chestionare, teste, lucrări practice
19. Identificarea și analiza erorilor de apreciere a rezultatelor școlare	- Metode alternative de evaluare (portofoliul, proiectul, testele de performanță etc.)
20. Interpretarea rezultatelor evaluării, în scopul adoptării de decizii privind optimizarea proiectării și a realizării instruirii	- Forme de evaluare – examinările curente, examenele și testările naționale
21. Diferențierea sistemelor de apreciere a rezultatelor școlare; utilizarea adecvată a sistemului de evaluare prin calificative	- Metodologia elaborării instrumentelor de evaluare - Aprecierea rezultatelor școlare - Criterii de apreciere - Sisteme de apreciere - Distorsiuni în aprecierea rezultatelor - Autoevaluarea
22. Elaborarea planificării calendaristice a activităților de instruire, pentru diferite discipline de învățământ	- Proiectarea instruirii - niveluri (disciplină de învățământ, unitate de învățare, lecție) și metodologie
23. Proiectarea unităților de învățare pentru diferite discipline de învățământ	
24. Elaborarea proiectului de lecție	

CONȚINUTURI TEMATICE

1. Procesul de instruire: predare-învățare-evaluare
2. Modele de instruire și fundamentele lor psihologice
  - 2.1. Modelul comportamentalist
  - 2.2. Modelul cognitivist
  - 2.3. Modelul constructivist
  - 2.4. Modelul bazat pe procesarea informațiilor etc.
3. Relațiile educaționale
  - 3.1. Relații de comunicare
  - 3.2. Relații de conducere a învățării
  - 3.3. Relații socio-afective
4. Normativitatea instruirii – principiile didactice

5. Metodologia instruirii
  - 5.1. Metode de instruire
  - 5.2. Resurse tehnice ale instruirii
    - 5.2.1. Categori de mijloace de învățământ
    - 5.2.2. Noile tehnologii informaționale și de comunicare
  - 5.3. Moduri de instruire (frontal, individual, grupal)
  - 5.4. Strategii de predare-învățare
    - 5.4.1. Tipuri de strategii de predare-învățare
    - 5.4.2. Criterii și tipuri de structurare
  - 5.5. Integrarea noilor tehnologii informaționale și de comunicare în școală
  - 5.6. Stiluri de instruire
6. Evaluarea în educație – concept și dimensiuni (evaluarea de sistem, de proces și a rezultatelor școlare)
7. Funcțiile evaluării: diagnostică, prognostică, de informare, de certificare, de selecție, decizională, motivațională
8. Strategii de evaluare a rezultatelor școlare: inițială, formativă, sumativă, internă, externă, criterială, normativă etc.
9. Tipuri, metode și forme de evaluare a rezultatelor școlare
  - 9.1. Tipuri de evaluare: orală, scrisă, practică
  - 9.2. Metode de evaluare: observația curentă, chestionare, teste, lucrări practice
  - 9.3. Metode complementare de evaluare (portofoliul, proiectul, testele de performanță etc.)
  - 9.4. Forme de evaluare – examinările curente, examenele și testările naționale
10. Metodologia elaborării instrumentelor de evaluare de către cadrul didactic
11. Aprecierea rezultatelor școlare
  - 11.1. Criterii de apreciere
  - 11.2. Sisteme de apreciere
  - 11.3. Distorsiuni în aprecierea rezultatelor
  - 11.4. Autoevaluarea
12. Proiectarea instruirii - niveluri (disciplină de învățământ, unitate de învățare, lecție) și metodologie

TEORIA EDUCAȚIEI ȘI MANAGEMENTUL CLASEI DE ELEVI

– CLASA A XI-A –

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Competențe specifice	Unități de conținut
1. Definirea obiectivelor și a conținuturilor domeniilor educației	- Educația intelectuală, morală, estetică, religioasă, fizică, tehnologică
2. Interpretarea și evaluarea semnificației domeniilor educației, în raport cu dezvoltarea personalității	- Noile educații – educația interculturală, educația pentru sănătate, educația ecologică, educația antreprenorială etc. - Obiective, conținuturi
3. Caracterizarea strategiilor de formare și evaluare în domeniul educației intelectuale, morale, religioase, estetice, fizice, tehnologice și al noilor educații	- Expunerea, dezbateră, exercițiul, studiul de caz, studiul simbolurilor religioase, simularea, eseul, portofoliul etc.
4. Definirea conceptelor de bază din domeniul civismului; utilizarea adecvată a limbajului de specialitate	- Omul și viața socială - Omul și contextul social. Procesul de socializare - Grupul social: caracteristici, tipologie
5. Enunțarea și caracterizarea semnificației valorilor democratice fundamentale	- Valori fundamentale ale democrației: libertate, responsabilitate, egalitate, dreptate, solidaritate, autoritate, pluralism politic, economic și social, participare civică - Educație pentru cetățenie democratică
6. Definirea și promovarea drepturilor și a responsabilităților civice	- Drepturile omului - Drepturile copilului - Drepturile minorităților - Drepturi și îndatoriri cetățenești
7. Identificarea și interpretarea grupurilor și a relațiilor sociale, a tipurilor de comunități	- Relații sociale interpersonale - Relații de rudenie, de prietenie, de colaborare, de competiție, de autoritate
8. Caracterizarea și interpretarea sistemului social-politic din România	- Sistemul social-politic; instituții și practici democratice în România - Organizarea statală a societății - Regim politic. Pluralism politic - Autoritatea publică: Parlament, Președinție, Guvern, autoritate judecătorească, autorități publice locale - Societatea civilă. Organizații non-guvernamentale, mass-media în viața publică
9. Examinarea critică și promovarea principiilor și a mecanismelor democratice ale adoptării de decizii și susținerii lor în grupurile sociale	- Decizii autoritare, decizii democratice și practici democratice - Comportament prosocial - Participare civică. Motivația participării
10. Manifestarea atitudinilor și a comportamentelor civice participative și responsabile, cu valoare de model pentru elevi	

Competențe specifice	Unități de conținut
11. Conducerea dezvoltării sociale a grupurilor de elevi; abordarea flexibilă a situațiilor conflictuale din clasă	- Tipuri de conflict - Strategii de rezolvare a conflictelor - Strategii de constituire și funcționare a clasei de elevi ca grup social
12. Construirea/adaptarea de strategii educaționale funcționale, în raport cu specificul obiectivelor și al problematicii educației civice	- Comentariul de text - Analiza de conținut, dezbateră, studiul de caz, jocul de rol, sondajul de opinie
13. Utilizarea metodelor de evaluare a conștiinței și a conduitei civice a elevilor	- Observația, scale de estimare, comentariu de text, exercițiul, simulare, proiecte
14. Elaborarea, implementarea și evaluarea unor proiecte de educație intelectuală morală, religioasă, estetică, fizică, tehnologică și al noilor educații	- Bazele psihopedagogice ale interiorizării valorilor și ale formării comportamentelor civice - Metodologia elaborării, implementării și evaluării proiectelor educaționale
15. Operarea cu concepte specifice managementului clasei de elevi	- Planificare, organizare, coordonare, control, evaluare, decizie, intervenție, situație de criză
16. Interpretarea și evaluarea dimensiunilor managementului clasei de elevi	- Dimensiunile: ergonomică, psihologică, socială, normativă, operațională, inovatoare
16. Realizează diagnoza climatului educațional, valorificând modelele explicativ-interpretative specifice managementului clasei de elevi	- Tipuri de climat psihosocial - Instrumente de diagnostic și de interpretare
17. Optimizarea procesului educațional pe baza diagnozei realizate	- Structuri normative ale clasei - Proceduri și strategii de intervenție - Decizia educațională în clasă
19. Ameliorează situațiile de criză educațională, cu ajutorul modalităților de intervenție	- Tipologia situațiilor de criză educațională (criterii: durată, etiologie, consecințe etc.) - Modalități de prevenire a situațiilor de criză educațională în clasă - Tehnici de intervenție în cazul situațiilor de criză educațională în clasă

CONȚINUTURI TEMATICE

1. Teoria educației: domenii educaționale reprezentative

- 1.1. Educația intelectuală, educația morală, educația estetică, educația religioasă, educația fizică, educația tehnologică. Obiective, conținuturi, metode de evaluare
- 1.2. Noile educații - educația interculturală, educația pentru sănătate, educația ecologică, educația antreprenorială etc. Obiective, conținuturi, metode de evaluare
- 1.3. Teoria și metodologia educației civice
  - 1.3.1. Omul și viața socială
    - 1.3.1.1. Omul și contextul social. Procesul de socializare
    - 1.3.1.2. Grupul social: caracteristici, tipologie
    - 1.3.1.3. Relații sociale interpersonale
    - 1.3.1.4. Comunitate. Popor. Națiune. Comunitatea internațională

- 1.3.2. Sistemul social-politic; instituții și practici democratice în România
  - 1.3.2.1. Organizarea statală a societății. Regim politic. Pluralism politic
  - 1.2.1.1. Autoritate publică
  - 1.2.1.2. Societatea civilă. Organizații non-guvernamentale, mass-media în viața publică etc.
  - 1.2.1.3. Participare civică
  - 1.2.2. Raportul cetățean-stat
    - 1.3.3.1. Valori fundamentale ale democrației. Educație pentru cetățenie democratică.
    - 1.2.2.1. Drepturile omului. Drepturi și îndatoriri cetățenești.
    - 1.2.2.2. Integrare europeană. Cetățenie europeană
- 1.3. Interdependența domeniilor educației
- 2. Managementul clasei de elevi – delimitări conceptuale** (planificare, organizare, coordonare, control, evaluare, decizie, intervenție, situație de criză)
  - 2.1. Dimensiunile managementului clasei de elevi: ergonomică, psihologică, socială, normativă, operațională, inovatoare
  - 2.2. Tipuri de climat psihosocial
  - 2.3. Instrumente de diagnostic și de interpretare
  - 2.4. Structuri normative ale clasei de elevi
  - 2.5. Proceduri și strategii de intervenție
  - 2.6. Decizia educațională în clasă
  - 2.7. Tipologia situațiilor de criză educațională (criterii: durată, etiologie, consecințe etc.)
  - 2.8. Modalități de prevenire a situațiilor de criză educațională în clasă
  - 2.9. Tehnici de intervenție în cazul situațiilor de criză educațională în clasă

PEDAGOGIE PREȘCOLARĂ

– CLASA A XII-A –

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Competențe specifice	Unități de conținut
1. Definirea finalităților specifice învățământului preșcolar	- Finalitățile învățământului preșcolar – resurse pentru învățământul primar - Socializarea preșcolarului - Noțiuni introductive - Dezvoltarea cognitivă, socială și afectiv-emoțională a preșcolarului – premise ale socializării acestuia - Pregătirea pentru școală a preșcolarului - Rolul grupului de copii pentru integrarea preșcolarului - Rolul relației cadru didactic-preșcolar - Rolul familiei în dezvoltarea emoțional-afectivă a preșcolarului
2. Identificarea și evaluarea rolului factorilor care contribuie la socializarea preșcolarului	
3. Identificarea și caracterizarea activităților specifice învățământului preșcolar	- Activități specifice învățământului preșcolar, care contribuie la pregătirea pentru școală: - Activități de educare a limbajului - Activități matematice - Cunoașterea mediului - Educație pentru societate - Activități practice și elemente de activitate casnică - Educație muzicală - Educație plastică - Educație fizică - Proiectarea și realizarea activităților în învățământul preșcolar - Tipuri de activități specifice învățământului preșcolar - Mijloace didactice specifice învățământului preșcolar - Jocul – modalitate dominantă de organizare a activității în învățământul preșcolar - Teorii ale jocului - Tipuri de jocuri valorificate în cadrul activităților cu preșcolari
4. Argumentarea contribuției activităților specifice învățământului preșcolar la pregătirea pentru școală	
5. Proiectarea și realizarea activităților pentru învățământul preșcolar	
6. Analiza teoretică a jocului ca activitate dominantă de organizare a activității în învățământul preșcolar	
7. Integrarea adecvată a jocului în proiectarea și organizarea activităților pentru învățământul preșcolar	
9. Definirea specificului evaluării în învățământul preșcolar	- Evaluarea în învățământul preșcolar – tipuri, metode, forme - Modalități de realizare a evaluării
10. Utilizarea adecvată a metodelor de evaluare în învățământul preșcolar	

CONȚINUTURI TEMATICE

1. Finalități specifice învățământului preșcolar

1.1. Socializarea preșcolarului

1.1.1. Noțiuni introductive

1.1.2. Dezvoltarea cognitivă, socială și afectiv-emoțională a preșcolarului – premise ale socializării acestuia

1.1.3. Rolul grupului de copii pentru integrarea preșcolarului

1.1.4. Rolul relației cadru didactic-preșcolar

1.1.5. Rolul familiei în dezvoltarea emoțional-afectivă a preșcolarului

1.2. Pregătirea pentru școală a preșcolarului

1.2.1. Finalitățile învățământului preșcolar – resurse pentru învățământul primar

1.2.2. Activități specifice învățământului preșcolar care contribuie la pregătirea pentru școală

1.2.2.1. Activități de educare a limbajului

1.2.2.2. Activități matematice

1.2.2.3. Cunoașterea mediului

1.2.2.4. Educație pentru societate

1.2.2.5. Activități practice și elemente de activitate casnică

1.2.2.6. Educație muzicală

1.2.2.7. Educație plastică

1.2.2.8. Educație fizică

2. Proiectarea și realizarea activităților în învățământul preșcolar

2.1. Tipuri de activități specifice învățământului preșcolar

2.2. Metode didactice specifice învățământului preșcolar

2.3. Mijloace didactice specifice învățământului preșcolar

2.4. Jocul – modalitate dominantă de organizare a activității în învățământul preșcolar

2.4.1. Teorii ale jocului

2.4.2. Tipuri de jocuri valorificate în cadrul activităților cu preșcolari

3. Evaluarea în învățământul preșcolar – tipuri, metode, forme

3.1. Modalități de realizare a evaluării

PSIHOLOGIE GENERALĂ

CLASA A X-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Competențe specifice	Unități de conținut
1. Identificarea și interpretarea conceptelor de bază ale psihologiei	<u>Obiect și noțiuni fundamentale ale psihologiei</u> - Obiectul psihologiei, coordonate istorice - Noțiuni fundamentale ale psihologiei: mecanisme psihice, personalitatea (dimensiuni și relații, locul și rolul central în psihologie) - Relațiile dintre componentele personalității
2. Definirea și descrierea mecanismelor psihice	
3. Definirea conceptului de personalitate; argumentarea locului și a rolului central al personalității în psihologie	
4. Identificarea structurii interne a personalității	
5. Argumentarea valorii și a utilității informațiilor oferite de psihologie	- Importanța studierii psihologiei
6. Explicarea specificului și a rolului diferitelor categorii de mecanisme psihice	<u>Categorii de mecanisme psihice</u> - Mecanisme psihice de cunoaștere primară (senzații, percepții, reprezentări) - Mecanisme psihice de cunoaștere superioară (gândire, memorie, imaginație) - Mecanisme de cunoaștere și de energizare a comportamentului (motivație, afectivitate) - Mecanisme de reglaj psihic (comunicare și limbaj, atenția, voința) <u>Personalitatea ca mecanism integrator</u> - temperament - aptitudini - inteligența - caracterul - creativitatea
7. Analiza comparativă și explicarea conexiunilor dintre mecanismele psihice	
8. Operarea cu criterii și metode de evaluare și de autoevaluare a trăsăturilor de personalitate	- Modalități de cunoaștere și de autocunoaștere a personalității. Criterii de evaluare
9. Analiza critică personală a diferitelor modele explicativ-interpretative ale mecanismelor psihice	- Modele explicativ-interpretative al percepției, memoriei și gândirii - Modele explicativ-interpretative ale personalității (modelul substanțialist, situațional etc.)
10. Evaluarea critică a diferitelor puncte de vedere, a concepțiilor și a perspectivelor de abordare a personalității	
11. Caracterizarea și aplicarea unor metode, tehnici și instrumente de investigare a mecanismelor psihice	- Observația, experimentul, ancheta psihologică - Structura personalității - Metode de cunoaștere a personalității - chestionare și inventare de personalitate
12. Aplicarea unor metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a personalității și a laturilor sale componente	

Competențe specifice	Unități de conținut
13. Utilizarea informațiilor dobândite, în vederea formării și dezvoltării proprii personalități	- Devenirea personalității (strategii de formare și dezvoltare a personalității) folosite în procesul educațional - Relațiile dintre dimensiunile personalității (temperament-caracter, temperament-aptitudini, aptitudini-caracter)
14. Definirea statului teoretic și aplicativ al psihologiei	- Relația psihologiei cu alte domenii ale cunoașterii (științele socio-umane, neurofiziologia, genetica, cibernetica, noile tehnologii ale informației)

CONȚINUTURI TEMATICE

1. Obiect și noțiuni fundamentale ale psihologiei

- 1.1. Obiectul psihologiei, coordonate istorice, importanța studierii psihologiei
- 1.2. Noțiuni fundamentale ale psihologiei (procese, mecanisme, activități, funcții, însușiri fizice)
- 1.3. Noțiuni introductive despre metodele psihologiei
- 1.4. Relația psihologiei cu alte domenii ale cunoașterii (științele socio-umane, neurofiziologia, genetica, cibernetica, noile tehnologii ale informației)

2. Categoriile de mecanisme psihice

- 2.1. Mecanisme psihice de cunoaștere primară (senzații, percepții, reprezentări)
  - 2.1.1. Senzația (definire și specific psihologic, proprietăți, legile senzațiilor, rolul senzațiilor în diferite activități)
  - 2.1.2. Percepția (definire și specific psihologic, modele explicativ interpretative, mecanismele și legile percepției, formele complexe ale percepției și rolul lor în activitate)
  - 2.1.3. Reprezentarea (definire și natura contradictorie a reprezentării, specific psihologic și mecanisme, clasificare, proprietăți, rolul reprezentărilor în activitatea intelectuală)
- 2.2. Mecanisme psihice de cunoaștere superioară (gândire, memorie, imaginație)
  - 2.2.1. Gândirea
    - 2.2.1.1. Definire și caracterizare psihologică; centralitatea gândirii în procesul cunoașterii
    - 2.2.1.2. Modele explicativ-interpretative ale gândirii
    - 2.2.1.3. Laturile gândirii (informațională, operațională)
    - 2.2.1.4. Tipuri de gândire
    - 2.2.1.5. Activitățile gândirii (conceptualizarea, înțelegerea, rezolvarea problemelor)
    - 2.2.1.6. Rolul gândirii în activitățile de învățare, rezolvare de probleme, creație
  - 2.2.2. Memoria
    - 2.2.2.1. Definire și caracteristici
    - 2.2.2.2. Procesele memoriei (memorarea, păstrarea, reactualizarea)
    - 2.2.2.3. Tipuri, forme ale memoriei
    - 2.2.2.4. Modele explicativ interpretative ale memoriei
    - 2.2.2.5. Legile și optimizarea memoriei
    - 2.2.2.6. Rolul memoriei în învățare; memoria și performanțele școlare

- 2.2.3. Imaginația
  - 2.2.3.1. Accepțiuni ale termenului *imaginație* și definirea acestuia
  - 2.2.3.2. Caracteristicile și funcțiile memoriei
  - 2.2.3.3. Formele imaginației
  - 2.2.3.4. Modalități de stimulare a imaginației creatoare la elevi
- 2.3. Mecanisme de stimulare și de energizare a comportamentului (motivația, afectivitatea)
  - 2.3.1. Motivația
    - 2.3.1.1. Conceptul de *motivație*
    - 2.3.1.2. Trebuințe și motive
    - 2.3.1.3. Motivație și performanță; optimumul motivațional
  - 2.3.2. Afectivitatea
    - 2.3.2.1. Definirea și specificul proceselor afective
    - 2.3.2.2. Proprietățile proceselor afective
    - 2.3.2.3. Clasificarea trăirilor afective
    - 2.3.2.4. Rolul afectivității
- 2.4. Mecanisme de reglare psihică (comunicare și limbaj, atenția, voința)
  - 2.4.1. Comunicare și limbaj
    - 2.4.1.1. Noțiuni de bază,
    - 2.4.1.2. Scopurile și rolurile comunicării
    - 2.4.1.3. Formele comunicării
    - 2.4.1.4. Funcțiile comunicării și ale limbajului
    - 2.4.1.5. Rolul comunicării și al limbajului în activitatea umană
  - 2.4.2. Atenția
    - 2.4.2.1. Specificul psihologic al atenției
    - 2.4.2.2. Formele atenției
    - 2.4.2.3. Însușirile atenției și educarea lor
    - 2.4.2.4. Diferențe individuale în privința atenției
  - 2.4.3. Voința
    - 2.4.3.1. Definire și specific psihologic
    - 2.4.3.2. Structura actului voluntar
    - 2.4.3.3. Calități și defecte ale voinței

3. Personalitatea ca mecanism integrator

- 3.1. Conceptul de personalitate
  - 3.1.1. Ipotezele personalității
  - 3.1.2. Delimitări conceptuale – individ, individualitate, persoană, personalitate, personaj
  - 3.1.3. Eu-l ca nucleu al personalității
- 3.2. Temperamentul
  - 3.2.1. Definire și criterii de identificare
  - 3.2.2. Tipologii temperamentale
  - 3.2.3. Metode și tehnici de cunoaștere/autocunoaștere a temperamentului
- 3.3. Aptitudinile
  - 3.3.1. Definirea aptitudinilor
  - 3.3.2. Raportul ereditate-mediu-educație în formarea și educarea aptitudinilor
  - 3.3.3. Clasificarea aptitudinilor
  - 3.3.4. Rolul aptitudinilor în diferite activități (învățare, muncă, creație)
  - 3.3.5. Metode de diagnosticare a aptitudinilor
- 3.4. Inteligența
  - 3.4.1. Definire și delimitări conceptuale
  - 3.4.2. Modele explicativ-interpretative ale inteligenței
  - 3.4.3. Inteligență și personalitate
  - 3.4.4. Inteligența și performanța școlară
  - 3.4.5. Măsurarea inteligenței

3.5. Creativitatea

- 3.5.1. Conceptul de creativitate
- 3.5.2. Factorii creativității
- 3.5.3. Relația dintre creativitate și inteligență
- 3.5.4. Modalități de evaluare a creativității

3.6. Caracterul

- 3.6.1. Accepțiuni ale noțiunii de caracter
- 3.6.2. Atitudinile și trăsăturile caracteriale
- 3.6.3. Modele explicativ-interpretative ale caracterului; implicații aplicative în educarea caracterului

3.7. Structura și devenirea personalității

- 3.7.1. Relațiile dintre dimensiunile personalității (temperament-caracter, temperament-apitudini, aptitudini-caracter)
- 3.7.2. Devenirea personalității
- 3.7.3. Metode de cunoaștere și de autocunoaștere a personalității. Criterii de evaluare
- 3.7.4. Strategii de formare și dezvoltare a personalității, folosite în procesul educațional

PSIHOLOGIA VÂRSTELOR

CLASA A XI-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Competențe specifice	Unități de conținut
1. Definirea statutului teoretic și aplicativ al psihologiei vârstelor	- Obiectul psihologiei vârstelor. Locul acesteia în sistemul științelor psihologice - Relațiile psihologiei vârstelor cu alte științe
2. Utilizarea ideilor și a datelor din alte domenii ale cunoașterii (genetică umană, neurofiziologie, pediatrie, pedagogie, sociologie etc), în vederea înțelegerii a dezvoltării psihice umane	
3. Definirea și caracterizarea dezvoltării psihice	- Noțiunea de <i>dezvoltare psihică</i> - stadialitate - Factorii fundamentali ai dezvoltării psihice. - Principalele teorii explicative
4. Caracterizarea și evaluarea factorilor fundamentali ai dezvoltării psihice.	
6. Caracterizarea și interpretarea principalelor aspecte morfo-funcționale ale dezvoltării prenatale	- Caracterizarea principalelor aspecte ale dezvoltării organice și funcționale în etapa prenatală - Fenomene de prepsihism - Factori pozitivi și nocivi care pot acționa în etapa prenatală - Nașterea și adaptarea copilului la mediul extern
7. Caracterizarea și interpretarea aspectelor specifice ale dezvoltării copilului mic, din punct de vedere fizic și psihic	- Dezvoltarea fizică de la 0 la 3 ani - Dezvoltarea sensibilității, debutul percepției și îmbunătățirea gradată a acesteia - Dezvoltarea socio-afectivă și a mecanismelor verbale - Dezvoltarea intelectuală - Conștiința de sine și începuturile manifestării EU-lui
7. Caracterizarea și interpretarea aspectelor fizice și psihosociale specifice preșcolarului	- Dezvoltarea fizică - Evoluția proceselor senzoriale și logice - Dezvoltarea limbajului și a performanței lingvistice a preșcolarului și a școlarului mic - Reglajul voluntar al conduitei, maturizarea afectivă - Structuri motivaționale - Dezvoltarea bazelor personalității - Caracteristicile jocului în perioada preșcolară și a școlarității timpurii, specificul învățării, tipuri de activitate creativă
8. Explicarea contribuției jocului în cadrul grădiniței, a învățării și a activităților creative, la dezvoltarea psihică a preșcolarului	
9. Caracterizarea și interpretarea aspectelor fizice și psihosociale specifice școlarului mic	

Competențe specifice	Unități de conținut
10. Identificarea aspectelor specifice adaptării școlare în scopul dezvoltării unor strategii de prevenire și de ameliorare a situațiilor de inadaptare	- Rolul învățării școlare în dezvoltarea funcțiilor și a proceselor psihice. Formarea deprinderilor de citit-scris - Dezvoltarea mecanismelor volitive și motivaționale, ca rezultat al solicitărilor școlare - Adaptarea la viața școlară (tipuri de activități, modalități de organizare a activității, timpul de instruire-învățare etc.) - Situații de inadaptare – cauzalitate și modalități de prevenire și soluționare
11. Caracterizarea și interpretarea aspectelor specifice dezvoltării fizice și psihosociale a preadolescentului și adolescentului	- Complexitatea dezvoltării fizice și psihice a preadolescentului și adolescentului
12. Utilizarea informațiilor despre adolescență, în vederea dezvoltării proprii personalități	
13. Aplicarea unor metode, tehnici și instrumente în vederea cunoașterii și aprecierii dezvoltării psihice	- Metode de cunoaștere și de autocunoaștere utilizate în cunoașterea dezvoltării psihice - Copilul, tânărul, adultul, bătrânul - continuitate și discontinuitate în evoluția personalității - Caracteristici dominante și generale ale dezvoltării psihice de-a lungul vieții - repere ale evaluării transferurilor din fiecare ciclu și stadiu - Perspectiva sistemică a dezvoltării psihice din fiecare stadiu și ciclu (relevarea inter-condiționărilor și inter-influențărilor dintre diferite componente și funcții)
14. Utilizarea criteriilor de bază în evaluarea și autoevaluarea manifestărilor psihice din fiecare stadiu și ciclu de dezvoltare	
15. Argumentarea unității în dezvoltarea vieții psihice	

CONȚINUTURI TEMATICE

- Obiectul psihologiei vârstelor
  - Locul acesteia în sistemul științelor psihologice
  - Relațiile psihologiei vârstelor cu alte științe
- Noțiunea de *dezvoltare psihică* – stadialitate
  - Factorii fundamentali ai dezvoltării psihice
  - Principalele teorii explicative
- Caracterizarea principalelor aspecte ale dezvoltării organice și funcționale în etapa prenatală
  - Fenomene de prepsihism
  - Factori pozitivi și nocivi care pot acționa în etapa prenatală
  - Nașterea și adaptarea copilului la mediul extern
- Dezvoltarea fizică de la 0 la 3 ani
  - Dezvoltarea sensibilității, debutul percepției și îmbunătățirea gradată a acesteia
  - Dezvoltarea socio-afectivă și a mecanismelor verbale
  - Dezvoltarea intelectuală
  - Conștiința de sine și începuturile manifestării EU-lui
  - Dezvoltarea fizică
  - Evoluția proceselor senzoriale și logice

5. Dezvoltarea limbajului și a performanței lingvistice a preșcolarului
  - 5.1. Reglajul voluntar al conduitei, maturizarea afectivă
  - 5.2. Structuri motivaționale
  - 5.3. Dezvoltarea bazelor personalității
  - 5.4. Caracteristicile jocului în perioada preșcolară, specificul învățării, tipuri de activitate creativă
  - 5.5. Adaptarea copilului la activitățile de tip preșcolar
6. Rolul învățării școlare în dezvoltarea funcțiilor și a proceselor psihice. Formarea deprinderilor de citit-scris
  - 6.1. Dezvoltarea mecanismelor volitive și motivaționale, ca rezultat al solicitărilor școlare
  - 6.2. Adaptarea la viața școlară
  - 6.3. Situații de inadaptare – cauzalitate și modalități de prevenire și soluționare
7. Complexitatea dezvoltării fizice și psihice a preadolescentului și adolescentului
8. Metode de cunoaștere și de autocunoaștere utilizate în psihologie
9. Caracteristici dominante și generale ale dezvoltării psihice de-a lungul vieții - repere ale evaluării transferurilor din fiecare ciclu și stadiu
  - 9.1. Copilul, tânărul, adultul, bătrânul - continuitate și discontinuitate în evoluția personalității
  - 9.2. Perspectiva sistemică a dezvoltării psihice din fiecare stadiu și ciclu (relevarea inter-condiționărilor și a inter-influențărilor dintre diferite componente și funcții)

PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ

CLASA A XII-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Competențe specifice	Unități de conținut
1. Identificarea și interpretarea conceptelor de bază ale psihopedagogiei speciale	- Psihopedagogia specială – delimitări conceptuale (normalitate, anormalitate, deficiență, incapacitate, handicap, recuperare, cerințe educative speciale, compensare etc.)
2. Utilizarea conceptelor specifice psihopedagogiei speciale, pentru descrierea și explicarea diferitelor tipuri de handicap	- Tipuri de handicap: de intelect, de auz, de vedere, de limbaj, motor, neuropsihomotor, de comportament - Caracteristici psihologice și etiologice ale diferitele tipuri de handicap
3. Identificarea și caracterizarea particularităților psihologice ale copiilor cu nevoi speciale	- Caracteristici de personalitate și de comportament ale copiilor cu nevoi speciale; media dezvoltării psihice a subiecților în ansamblu - Specificul modului de adaptare al copiilor cu nevoi speciale la condițiile mediului de viață - Analiza comparativă a subiecților plasați la extremele dezvoltării
4. Utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a particularităților psihologice ale copiilor cu diferite tipuri de handicapuri și ale copiilor supradotați	- Metodologia cunoașterii subiecților cu handicap și a celor supradotați - Testele <i>screening</i> , de inteligență, de aptitudini, de personalitate și de creativitate, fișa de evaluare E. Verza
5. Asimilarea și valorificarea tehnicilor specifice de comunicare didactică cu elevii cu nevoi speciale	- Tehnici de comunicare didactică cu elevii cu nevoi speciale - Comunicarea nonverbală: pictografică, simbolică, afectivă etc.
6. Utilizarea unor metode și tehnici educațional-recuperative specifice diferitelor tipuri de handicapuri și deficiențe	- Specificul intervenției psihopedagogice în cazul elevilor cu nevoi speciale - Proiectarea didactică a activităților cu elevi cu nevoi speciale - Metodologii educațional-recuperative specifice diferitelor tipuri de handicapuri și deficiențe
7. Interpretarea și valorificarea principiilor educației integrate în învățământul de masă	- Educația integrată – caracteristici și principii - Specificul proiectării didactice în educația integrată
8. Conceperea și realizarea unor programe educaționale pentru copiii supradotați	- Concepții contemporane referitoare la procesul instructiv-educativ al copiilor supradotați - Diferențierea activităților didactice cu elevii supradotați
9. Realizarea și valorificarea conexiunilor dintre conținuturile psihopedagogiei speciale și cele ale celorlalte discipline psihologice și pedagogice, în vederea optimizării procesului de instruire a elevilor cu nevoi speciale	- Psihopedagogia specială în sistemul disciplinelor pedagogice și psihologice - Inserția socială a elevilor cu nevoi speciale

CONȚINUTURI TEMATICE

1. Psihopedagogia specială – delimitări conceptuale (normalitate, anormalitate, deficiență, incapacitate, handicap, recuperare, cerințe educative speciale, compensare etc.)
2. Tipuri de handicapuri și de deficiențe - caracteristici psihologice, etiologie
  - 2.1. Deficiența mintală
  - 2.2. Deficiența auditivă
  - 2.3. Deficiența vizuală
  - 2.4. Tulburările de limbaj
  - 2.5. Tulburările de comportament
  - 2.6. Deficiențele fizice și neuropsihomotorii
3. Metodologia cunoașterii subiecților cu handicap și a celor supradotați
  - 3.1. Testele *screening*, de inteligență, de aptitudini, de personalitate și de creativitate, fișa de evaluare E. Verza
4. Specificul intervenției psihopedagogice în cazul elevilor cu nevoi speciale
  - 4.1. Metodologii educațional-recuperative specifice diferitelor tipuri de deficiențe și de handicapuri
  - 4.2. Proiectarea didactică a activităților cu elevi cu nevoi speciale
  - 4.3. Tehnici de comunicare didactică cu elevii cu nevoi speciale
    - 4.3.1. Comunicarea nonverbală: pictografică, simbolică, afectivă etc.
5. Educația integrată – caracteristici, principii
  - 5.1. Specificul proiectării didactice în educația integrată
6. Psihopedagogia supradotaților
  - 6.1. Concepții contemporane referitoare la procesul instructiv-educativ al copiilor supradotați
  - 6.2. Diferențierea activităților didactice cu elevii supradotați

PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI

– CLASA A XII-A –

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Competențe specifice	Unități de conținut
1. Definirea statutului teoretic și aplicativ al psihologiei educației	- Psihologia educației – statut teoretic și aplicativ - Obiect, metode și concepte de bază în psihologia educației
2. Identificarea și interpretarea conceptelor de bază ale psihologiei educației	- Învățarea în contextul psihologiei educației - Conceptul de învățare – definiții, teorii - Învățarea școlară – caracteristici, modele reprezentative - Structura psihologică a învățării - Niveluri, forme și tipuri de învățare
3. Definirea și descrierea mecanismelor învățării școlare	- Mecanismele psihice și învățarea - Personalitate și învățare - Relația dezvoltare psihică-învățare în școală
4. Explicarea specificului și a rolului factorilor cognitivi și noncognitivi în învățarea școlară	- Factorii cognitivi (mecanismele psihice de cunoaștere senzorială și logică, inteligența, rezolvarea de probleme, creativitatea) și noncognitivi (motivația, voința, atenția, afectivitatea, structuri de personalitate) ai învățării în școală
5. Caracterizarea și evaluarea impactului diferitelor strategii și stiluri de învățare asupra dezvoltării personalității	- Strategii (primare și de suport, algoritmică, euristică, analogică, de autoreglare, asertive etc.) și stiluri de învățare (impulsiv-reflexiv, analitic-sintetic etc.) - Reușită și eșec în învățarea școlară – metode și tehnici de cunoaștere a potențialului de învățare al elevilor
6. Evaluarea rolului psihologie educației în școală	- Psihologia educației în școală - Cunoașterea, consilierea și orientarea elevului și asistența psihopedagogică acordată cadrelor didactice
7. Caracterizarea specificului învățării la diferite categorii de discipline; analiză comparativă	- Aspecte specifice ale învățării la diferite categorii de discipline școlare (limbă maternă, limbi străine, matematică, științe experimentale, științe sociale etc.)
8. Abordarea critică a diferitelor puncte de vedere privind modelele și factorii învățării în școală	- Modelul behaviorist - Modelul constructivist - Modelul cognitivist - Modelul umanist - Factori interni și externi ai învățării în școală

Competențe specifice	Unități de conținut
9. Caracterizarea și aplicarea unor metode, tehnici și instrumente de cunoaștere și influențare a grupurilor școlare	- Psihosociologia grupurilor școlare - Grupa de elevi, clasa de elevi – grupuri psihosociale - Relații intra- și intergrupale – de comunicare, interpersonale etc. - Metode și tehnici de cunoaștere și de influențare a grupurilor școlare - Asistența psihopedagogică în școală - Specificul asistenței psihopedagogice în școală - Metode și tehnici de cunoaștere a individualității preșcolarului și a școlarului mic - Metode și tehnici de cunoaștere și de orientare a preșcolarului și a școlarului mic
10. Caracterizarea și aplicarea unor metode și tehnici de cunoaștere, consiliere și orientare a preșcolarului și a școlarului mic	
11. Utilizarea fișei de caracterizare a preșcolarului și a școlarului mic	- Fișa de caracterizare psihopedagogică a preșcolarului și a școlarului mic
12. Utilizarea adecvată a informațiilor din psihologia educației, în vederea explicării unor situații educaționale, proiectării și conducerii învățării	- Învățarea, tipurile de învățare, strategii și stiluri de învățare - Modele și factori ai învățării în școală - Metode și tehnici de cunoaștere și de consiliere - Specificul învățării la diferite categorii de discipline școlare - Metode și tehnici de cunoaștere și de influențare a grupurilor școlare

CONȚINUTURI TEMATICE

1. Psihologia educației – statut teoretic și aplicativ
  - 1.1. Obiect, metode și concepte de bază în psihologia educației
  - 1.2. Psihologia educației în școală
2. Învățarea în contextul psihologiei educației
  - 2.1. Conceptul de învățare – definiții, teorii
  - 2.2. Învățarea școlară – caracteristici, modele reprezentative, factori interni și externi
    - 2.2.1. Modelul behaviorist
    - 2.2.2. Modelul constructivist
    - 2.2.3. Modelul cognitivist
    - 2.2.4. Modelul umanist
  - 2.3. Conceptul de învățare autonomă
3. Structura psihologică a învățării
  - 3.1. Niveluri, forme și tipuri de învățare
  - 3.2. Mecanismele psihice și învățarea
  - 3.3. Personalitate și învățare

4. Învățarea în școală

4.1. Relația dezvoltare psihică-învățare în școală

4.2. Factorii cognitivi (mecanismele psihice de cunoaștere senzorială și logică, inteligența, rezolvarea de probleme, creativitatea) și noncognitivi (motivația, voința, atenția, afectivitatea, structuri de personalitate) ai învățării în școală

4.3. Strategii (primare și de suport, algoritmică, euristică, analogică, de autoreglare, asertive etc.) și stiluri de învățare (impulsiv-reflexiv, analitic-sintetic etc.)

4.4. Aspecte specifice ale învățării la diferite categorii de discipline școlare (limbă maternă, limbi străine, matematică, științe experimentale, științe sociale etc.)

4.5. Reușită și eșec în învățarea școlară – metode și tehnici de cunoaștere a potențialului de învățare al elevilor

5. Psihosociologia grupurilor școlare

5.1. Grupa de elevi, clasa de elevi – grupuri psihosociale

5.2. Relații intra- și intergrupale – de comunicare, interpersonale etc.

5.3. Metode și tehnici de cunoaștere și de influențare a grupurilor școlare

6. Asistența psihopedagogică în școală

6.1. Specificul asistenței psihopedagogice în școală

6.2. Metode și tehnici de cunoaștere a individualității preșcolarului și a școlarului mic

6.3. Metode și tehnici de cunoaștere și de orientare a preșcolarului și a școlarului mic

6.4. Fișa de caracterizare psihopedagogică a preșcolarului și a școlarului mic

PRACTICA PEDAGOGICĂ

I. COMPETENȚE SPECIFICE

1. Interpretarea școlii ca organizație socială; specificul unităților de învățământ preșcolar și școlar; documente școlare, structuri de organizare și funcționare
2. Operarea cu informațiile de la disciplinele de specialitate și integrarea lor în analiza și interpretarea situațiilor educative specifice învățământului preșcolar și primar
3. Proiectarea, conducerea și evaluarea activităților didactice realizate cu școlarii mici și cu preșcolarii
4. Analiza critic-constructivă și autoevaluarea calității proiectelor didactice și a lecțiilor realizate
5. Aplicarea unor metode, tehnici și instrumente adecvate de cunoaștere a școlarilor mici, a preșcolarilor și a grupurilor de elevi în vederea tratării diferențiate și a consilierii acestora
6. Participarea la activitățile de dezvoltare instituțională și la activitățile metodico-științifice derulate în școală
7. Colaborarea cu membrii comunității școlare și cu familiile copiilor

II. CATEGORII DE ACTIVITĂȚI DE PRACTICĂ PEDAGOGICĂ

- A. Cunoașterea generală a școlii și a grădiniței; participarea la activitățile de dezvoltare instituțională

20%

- B. Observarea activităților didactice desfășurate în grădiniță și în școală, observarea comportamentului preșcolarilor și al școlarilor mici și implicarea în realizarea unor activități școlare sau extrașcolare

25%

- C. Proiectarea, conducerea și evaluarea unor activități didactice din învățământul primar și preșcolar

55%

III. ACTIVITĂȚI DE PRACTICĂ PEDAGOGICĂ

CLASA a X-a

2 ore/săptămână

Categorii de activități	Activități
A. Cunoașterea generală a școlii și a grădiniței 50%, din care: 20% în învățământul preșcolar 30% în învățământul primar	1. Prezentarea unității de învățământ de către conducerea școlii/grădiniței: - finalități - mediu socio-cultural - structură, organigrama unității școlare și a relațiilor cu alte instituții - strategie managerială - documentele directorului - personal didactic și auxiliar - servicii funcționale ș.a. 2. Vizitarea unității școlare. Identificarea și descrierea resurselor materiale necesare desfășurării activităților didactice (local, săli de clasă, săli specializate, dotare etc.) 3. Studiul legislației școlare și a documentelor curriculare utilizate în unitatea de învățământ 4. Familiarizarea cu modul specific de planificare și desfășurare a activităților pe durata unei zile, săptămâni, semestru, în școală și în grădiniță 5. Familiarizarea cu sistemul activităților metodice din unitatea de învățământ
B. Observare și implicare în realizarea unor activități școlare sau extrașcolare 40%, din care: 25% în învățământul primar 15% în învățământul preșcolar	1. Analiza documentelor curriculare și identificarea resurselor utilizate la clasa/grupa unde se efectuează practica pedagogică 2. Studiarea structurii documentelor întocmite de învățătoare/educatoare (planificări, evidențe, fișe de caracterizare, proiecte de activitate didactică etc.) și a modului de organizare a acestora 3. Asistență la activitățile didactice conduse de învățătoare/educatoare și la rezolvarea de către aceasta a unor probleme curente; consemnarea observațiilor în caietul de practică 4. Participarea la analiza lecțiilor și a altor activități asistate 5. Observarea comportamentului copiilor în timpul lecțiilor și al pauzelor 6. Implicarea în desfășurarea unor activități școlare alături de cadrul didactic: primirea copiilor, distribuirea materialului didactic etc.
C. Proiectarea, conducerea și evaluarea activităților didactice 10%, din care: 7% - primar 3% - preșcolar	1. Conceperea și elaborarea unor materiale suport pentru activitatea didactică: fișe de lucru, fișe de evaluare, jocuri didactice etc.; 2. Elaborarea unor proiecte secvențiale sau integrale de optimizare a activităților didactice asistate; 3. Desfășurarea unor secvențe de activitate didactică asistate de învățătoare / educatoare: verificarea temelor pentru acasă, supravegherea jocurilor copiilor etc.

CLASA A XI-A

3 ore/săptămână

Categorii de activități	Activități
A. Cunoașterea generală a școlii și a grădiniței 20%, din care: 12% în învățământul primar 8% în învățământul preșcolar	1. Cunoașterea schimbărilor care s-au produs în organizarea și conducerea activității la nivelul unității de învățământ; 2. Consultarea documentelor de administrare și conducere a activității școlare în noul an școlar; 3. Cunoașterea modului de organizare și funcționare a cabinetului de OSP, a bibliotecii și a secretariatului; 4. Studiarea unor programe de activități extracurriculare și participarea la desfășurarea acestora; 5. Elaborarea unor pliante de informare și de prezentare atractivă a unității de învățământ/ a ofertei educaționale, a CDS.
B. Observare și implicare în realizarea unor activități școlare sau extrașcolare 20 %, din care: 12% în învățământul primar 8% în învățământul preșcolar	1. Studiul programelor, manualelor și l auxiliarelor curriculare utilizate la clasele / grupele unde efectuează practica; 2. Analiza structurii fișelor de caracterizare psihopedagogică a elevilor/copiilor, utilizate în instituția respectivă; 3. Asistență la activitățile metodice din școală/grădiniță; 4. Asistență la activitățile didactice conduse de învățător/educator și la rezolvarea de către acesta a unor probleme curente; 5. asistență și participare la analiza activităților didactice conduse de colegii din grupa de practică; 6. implicarea în desfășurarea unor activități școlare și extra-școlare conduse de învățător/educator.
C. Proiectarea, conducerea și evaluarea activităților didactice 60%, din care: 40% - în învățământul primar 20% - în învățământul preșcolar	1. Elaborarea unor proiecte de optimizare – secvențiale sau integrale – a activităților didactice; 2. Proiectarea, conducerea și evaluarea a minimum 6 lecții de probă la clasele I-IV și a minimum 3 activități cu fiecare grupă de copii; <i>Obs. Lecțiile de probă vor fi susținute astfel:</i> 1 – limba română, 1- matematică, 1- științe, 1 – om și societate, 1- educație plastică sau educație muzicală, 1- educație fizică. 3. Elaborarea de material didactic pe suport scris sau electronic și valorificarea acestuia în lecțiile/activitățile de probă. 4. Aplicarea unor metode, tehnici și instrumente de cunoaștere și orientare (asistare) a elevului/copilului luat în studiu și completarea fișei de caracterizare psihopedagogică. 5. Proiectarea și conducerea a 1-2 activități extra-curriculare.

CLASA A XII-A*4 ore/săptămână*

Categorii de activități	Activități
A. Cunoașterea generală a școlii și a grădiniței 10%, din care: 7% în învățământul primar 3% în învățământul preșcolar	1. Cunoașterea schimbărilor care s-au produs în organizarea și conducerea activității la nivelul unității de învățământ; 2. Consultarea documentelor de administrare și conducere a activității școlare în noul an școlar; 3. Participare la activități de parteneriat educațional (familie, alte instituții, organizații non-guvernamentale); 4. Participare la activități specifice de secretariat, bibliotecă etc., din învățământul preșcolar și primar; 5. Familiarizarea cu modul de organizare și funcționare a învățământului gimnazial; 6. Vizitarea unor instituții de asistență și de protecție a copiilor și de învățământ special.
B. Observare și implicare în realizarea unor activități școlare sau extrașcolare 20%, din care: 12% în învățământul primar 8% în învățământul preșcolar	1. Studiul documentelor curriculare în vigoare; 2. Asistență la activitățile metodice din școală; 3. Asistență la activitățile didactice conduse de învățător/educator și la rezolvarea de către acesta a unor probleme curente; 4. Asistență și participare la analiza activităților didactice conduse de colegii din grupa de practică; 5. Asistență la activitățile didactice realizate în unități de învățământ special și în condițiile predării simultane; 6. Implicarea în rezolvarea unor situații educaționale reale, prin aplicarea tehnicilor de negociere, argumentare, contraargumentare. 7. Participare la activități de formare continuă organizate de instituția școlară și de CCD.
C. Proiectarea, conducerea și evaluarea activităților didactice 70%, din care: 45% - în învățământul primar 25% - în învățământul preșcolar	1. Proiectarea, conducerea și evaluarea a minimum 12 lecții de probă la clasele I-IV și a minimum 6 activități cu fiecare grupă de copii; 2. Proiectarea și conducerea a 1-2 activități extra-curriculare; 3. Utilizarea tehnologiilor informației și comunicării în proiectarea și realizarea unor activități didactice 4. Utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de cunoaștere și de intervenție formativă asupra grupurilor de elevi/copii și redactarea concluziilor; 5. Elaborarea unor strategii alternative de dezvoltare a creativității elevilor/copiilor sau de rezolvare a unor situații conflictuale 6. Elaborarea (în grup) a unui proiect de plan managerial; 7. Realizarea și prezentarea portofoliului de practică pedagogică.

Practica pedagogică comasată se va efectua astfel:

- Clasa a X-a , o săptămână (recomandabil în semestrul I al anului școlar)
- Clasa a XI-a, o săptămână (recomandabil în semestrul al II-lea al anului școlar)
- Clasa a XII-a, două săptămâni: o săptămână la începutul anului școlar, la clasa I, iar a doua săptămână în al doilea semestru (recomandabil februarie-martie).

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU DISCIPLINELE PEDAGOGICE

1. *** *Legea învățământului nr. 84/1995*, republicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 606/10 dec. 1999.
2. *** *Legea privind Statutul personalului didactic nr. 128/1997*, Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 158.
3. *** *Curriculum Național. Cadru de referință*, MEN-CNC, Ed. Corint, București, 1998.
4. *** *Programe școlare pentru învățământul primar*, MEN-CNC, Ed. Corint, București, 1998.
5. *** Ministerul Învățământului, *Învățământul din alte țări*, București, 1990.
6. *** *Programa instructiv-educativă pentru învățământul preprimar*, MEN, București, 2000.
7. ALMOND, A. G., *Cultura civică. Atitudini politice și democrație în cinci națiuni*, Fundația Soros pentru o Societate Deschisă, CEU PRESS, Ed. DUSTYLE, București, 1996.
8. AUSUBEL, D., ROBINSON, R., *Învățarea în școală. O introducere în psihologia pedagogică*, E.D.P., București, 1981.
9. BADEA, E., *Caracterizarea dinamică a copilului și a adolescentului, de la 3 la 18 ani, cu aplicații la fișa școlară*, E.D.P., București, 1993.
10. BÎRZEA, Cezar, *Arta și știința educației*, E.D.P., București, 1995.
11. CERGHIT, Ioan (Coord.), *Perfecționarea lecției în școala modernă*, E.D.P., București, 1983.
12. CERGHIT, Ioan, *Metode de învățământ*, E.D.P., București, 1991.
13. CERGHIT, Ioan, *Modele de instruire alternative și complementare*, Ed. Aramis, București, 2002.
14. CERGHIT, Ioan, VLĂSCLEANU, L., (Coord.), *Curs de pedagogie*, București, 1988.
15. CERKEZ, M., GEORGESCU, D., PREOTEASA, L., SINGER, M. (Coord.), *Planuri cadru de învățământ pentru învățământul preuniversitar*, Ed. Corint, București, 1999.
16. COSMOVICI, A., IACOB, L., (Coord.) *Psihologie școlară*, Ed. Polirom, Iași, 1998.
17. COZMA, Teodor (Coord.), *O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea*, Ed. Polirom, Iași, 2001.
18. CREȚU, C., *Curriculum diferențiat și personalizat*, Ed. Polirom, Iași, 1998.
19. CRISTEA, S., *Dicționar de termeni pedagogici*, E.D.P., București, 1998.
20. CUCOȘ, C. (Coord.), *Psihopedagogie pentru examenul de definitivare și grade didactice*, Ed. Polirom, Iași, 1998.
21. D'HAINAUT, L. (Coord.), *Programe de învățământ și educație permanentă*, E.D.P., București, 1981.
22. DAVTZ, G., BALL, S., *Psihologia procesului educațional*, E.D.P., București, 1978.
23. DE LANDSHEERE, V., DE LANDSHEERE, G., *Definirea obiectivelor educației*, E.D.P., București, 1979.
24. FUMĂREL, S., SOVAR, R., VRĂSMAȘ, E., *Educația timpurie a copiilor în vârstă de 0-7 ani*, UNICEF, Ed. Alternative, București, 1995.
25. GAGNE, R., BRIGGS, L. J., *Principii de design al instruirii*, E.D.P., București, 1977.
26. GAGNE, R., *Condițiile învățării*, E.D.P., București, 1975.
27. GOLU, Pantelimon, GOLU, Elena, *Psihologie educațională*, Ed. ExPonto, Constanța, 2002.
28. IONESCU, M., RADU, I. (Coord.), *Didactica modernă*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995.
29. IUCU, B., Romiță, *Managementul și gestiunea clasei de elevi – fundamente teoretico-metodologice*, Ed. Polirom, Iași, 2000.
30. JIGĂU, M. et al., *Repere privind activitatea educativă. Ghid metodologic*, MEC-CNC, București, 2001.
31. JINGA, I., ISTRATE, E. (Coord.), *Manual de pedagogie*, Ed. All, București, 1998.
32. JINGA, Ioan, NEGREȚ, Ioan, *Învățarea eficientă*, Ed. EDITIS, București, 1994.

33. JINGA, Ioan, VLĂSCLEANU, Lazăr (Coord.), *Structuri, strategii și performanțe în învățământ*, Editura Academiei, 1989.
34. MEYER, Geneviève, *De ce și cum evaluăm*, Ed. Polirom, 2000.
35. MIROIU, A., *Învățământul românesc azi. Studii de diagnoză*, Ed. Polirom, Iași, 1998.
36. MITROFAN, N., *Testarea psihologică a copilului mic*, Ed. Press Mihaela SRL, București, 1997.
37. MOMANU, Mariana, *Introducere în teoria educației*, Ed. Polirom, Iași, 2002.
38. NEACȘU, I., *Instruire și învățare*, E.D.P., București, 1999.
39. NEACȘU, I., *Metode și tehnici moderne de învățare eficientă*, Ed. Militară, București, 1990.
40. NECULAU, A., COZMA, T. (Coord.), *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și gradul II*, Ed. S. Haret, Iași, 1999.
41. PĂUN, Emil, IUCU, Romiță, *Educația preșcolară în România*, Ed. Polirom, Iași, 2002.
42. PĂUN, Emil, *Școala – abordare sociopedagogică*, Ed. Polirom, Iași, 1999.
43. POPESCU, E. et al., *Pedagogie preșcolară*, E.D.P., București, 1995.
44. POTOLEA, Dan, PĂUN, Emil, (Coord.) *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Ed. Polirom, Iași, 2002.
45. RADU, Ion, T., *Evaluarea procesului didactic*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2000.
46. ROCO, Mihaela, *Creativitatea și inteligența emoțională*, Polirom, Iași, 2001.
47. SINGER, M. F. et al., *Ghid metodologic de aplicare a programelor școlare pentru educație civică și cultură civică*, MEC-CNC, București, 2001.
48. STĂNESCU, Maria-Liana, *Instruirea diferențiată a elevilor supradotați*, Ed. Polirom, Iași, 2002.
49. TOMȘA, Gheorghe et al., *Consiliere și orientare. Ghid metodologic*, MEC-CNC, București, 2001.
50. UNGUREANU, D., *Educație și curriculum*, Ed. EUROSTAMPA, Timișoara, 1999.
51. VĂIDEANU, G., *Educația la frontiera dintre milenii*, Ed. Politică, București, 1988.
52. VĂIDEANU, G., *UNESCO-50-EDUCAȚIE*, E.D.P., București, 1996.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU DISCIPLINELE PSIHOLOGICE

1. ALLPORT, G., *Structura și dezvoltarea personalității*, E.D.P., București, 1991.
2. BADEA, E., *Caracterizarea dinamică a copilului și a adolescentului, de la 3 la 18 ani, cu aplicații la fișa școlară*, E.D.P., București, 1993.
3. COSMOVICI, A., IACOB, L., (Coord.) *Psihologie școlară*, Ed. Polirom, Iași, 1998.
4. GOLU, Pantelimon, GOLU, Elena, *Psihologie educațională*, Ed. ExPonto, Constanța, 2002.
5. POPOVICI, D., *Elemente de psihopedagogia integrării*, Ed. Pro Humanitate, București, 1999.
6. RADU, Gheorghe (Coord.), *Introducere în psihopedagogia școlarilor cu handicap*, Ed. Pro Humanitate, București, 1999.
7. RADU, Gheorghe, *Psihopedagogia dezvoltării la școlarii cu handicap*, E.D.P., București, 1999.
8. STĂNESCU, Maria-Liana, *Instruirea diferențiată a elevilor supradotați*, Ed. Polirom, Iași, 2002.
9. ȘCHIOPU, U., (Coord.), *Dicționar de psihologie*, Ed. Babel, București, 1997.
10. ȘCHIOPU, U., VERZA, E., *Psihologia vârstelor. Ciclurile vieții*, E.D.P., București, 1995.
11. ȘCHIOPU, Ursula, *Introducere în psihodiagnostic*, , Ed. Fundației Humanitas, București, 2002.

12. VERZA, E. F., *Introducere în psihopedagogia specială și asistența socială*, Ed. Fundației Humanitas, București, 2002.
13. VERZA, E., *Tratat de logopedie*, Vol. I, Ed. Fundației Humanitas, București, 2003.
14. ZLATE, M., *Eul și personalitatea*, Ed. Trei, București, 1997.
15. ZLATE, M., *Fundamentele psihologiei*, Ed. XXI, București, 1994.
16. ZLATE, M., *Introducere în psihologie*, Ed. Polirom, Iași, 2000.
17. ZLATE, M., *Psihologia mecanismelor cognitive*, Ed. Polirom, Iași, 1999.
18. ZLATE, Mielu (Coord.), *Psihologia la răspântia mileniilor*, Ed. Polirom, Iași, 2001.